

ЗАЯВА
ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ
ДЕРЖАВНОЇ ЦІЛЬОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПРОГРАМИ
РОЗВИТКУ АТОМНО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ
НА ПЕРІОД ДО 2028 РОКУ

1) ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАМОВНИКА

Міністерство енергетики України.
м. Київ, вул. Хрещатик, 30, 01601

**2) ВИД ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ,
ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ**

Пунктом 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» визначено, що документи державного планування, це - стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Міністерством енергетики України розроблено проєкт Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу України на період до 2028 року (далі – Програма), що пропонується до затвердження постановою Кабінетом Міністрів України.

Метою Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу на період до 2028 року (далі - Програма) є реалізація пріоритетного напрямку державної політики щодо нарощування та модернізації виробничих потужностей урановидобувної галузі для повного задоволення потреб в урані вітчизняної атомної енергетики, створення умов для збереження кваліфікованого персоналу та забезпечення соціального захисту працівників.

Стале функціонування та розвиток атомно-промислового комплексу визначені Енергетичною стратегією України на період до 2050 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2023 № 373-р.

Нарощування власних виробничих потужностей і збільшення частки у задоволенні потреб вітчизняних атомних електростанцій в урані для виготовлення іноземними виробниками ядерного палива для вітчизняних атомних електростанцій за рахунок природних ресурсів і технологічних потужностей надасть змогу реалізувати власний потенціал та природні ресурси, зменшити ризики залежності України від іноземних постачальників урану та забезпечити розвиток вітчизняного атомно-промислового комплексу, зберегти та створити нові робочі місця, збільшити надходження до Державного бюджету України та місцевих бюджетів усіх рівнів.

Програма передбачає протягом 2024-2028 років:

збільшити обсяги виробництва урану та знизити витрати на його виробництво за рахунок освоєння Новокосянтинівського та Апрельського родовищ;

підтримати існуючі потужності підприємства з видобування уранових руд Інгульської шахти до 2028 року та Новокостянтинівської шахти, частина об'єктів якої перебуває на етапі будівництва;

здійснити заходи щодо безпечного утримання уранових об'єктів;

створити додаткові захисні бар'єри, зокрема такі, що забезпечуватимуть належні умови виконання робіт;

впровадити систему моніторингу за впливом на навколишнє природне середовище та населення;

забезпечити соціальний захист працівників.

Проект Програми стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, а також соціально-трудової сфери, вирішення питань створенню більш сприятливих економічних та екологічних умов для ефективної виробничої діяльності промислових об'єктів ДП «СхідГЗК», розташованих на території Кіровоградської та Дніпропетровської областей, зменшенню негативних впливів радіоактивного та хімічного забруднення на персонал і населення, що буде сприяти відновленню інвестиційної привабливості для розбудови промислового виробництва на їх територіях за рахунок використання власного ресурсного потенціалу.

3) ТЕ, ЯКОЮ МІРОЮ ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ВИЗНАЧАЄ УМОВИ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ АБО ОБ'ЄКТІВ, ЩОДО ЯКИХ ЗАКОНОДАВСТВОМ ПЕРЕДБАЧЕНО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ (У ТОМУ ЧИСЛІ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ, РОЗМІРУ, ПОТУЖНОСТІ АБО РОЗМІЩЕННЯ РЕСУРСІВ)

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою статті третьої. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» до першої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля

- хімічне виробництво, в тому числі виробництво основних хімічних речовин, хімічно-біологічне, біотехнічне, фармацевтичне виробництво з використанням хімічних або біологічних процесів, виробництво засобів захисту рослин, регуляторів росту рослин, мінеральних добрив, полімерних і полімервмісних матеріалів, лаків, фарб, еластомерів, пероксидів та інших хімічних речовин; виробництво та зберігання наноматеріалів потужністю понад 10 тонн на рік;

- поводження з відходами: операції у сфері поводження з небезпечними відходами (зберігання, оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення);

- кар'єри та видобування корисних копалин відкритим способом, їх

перероблення чи збагачення на місці на площі понад 25 гектарів або видобування торфу на площі понад 150 гектарів.

До другої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля, включено:

- видобувну промисловість:

- видобування корисних копалин, крім корисних копалин місцевого значення, які видобуваються землевласниками чи землекористувачами в межах наданих їм земельних ділянок з відповідним цільовим використанням;

- перероблення корисних копалин, у тому числі збагачення;

- виробництво та обробку металу:

установки для виплавляння, включаючи легування сплавів, кольорових металів, у тому числі рекуперованих продуктів (рафінування, ливарне виробництво тощо), плавильною продуктивністю, що перевищує 4 тонни на добу для свинцю та кадмію або 20 тонн на добу для інших металів;

- хвостосховища.

Основними завданнями Програми є:

- максимальне забезпечення потреб вітчизняних АЕС у концентраті природного урану;

- проектне та інформаційне супроводження об'єктів ядерно-паливного циклу.

Для виконання завдань Програми необхідно виконати наступні заходи:

- *Виробництво концентрату природного урану:*

- підтримка діючої виробничої діяльності щодо виробництва концентрату природного урану;

- будівництво підприємства на базі Новокостянтинівського родовища уранових руд (с. Олексіївка, Кіровоградська обл.);

- будівництво підприємства на базі Апрельського родовища уранових руд (Кіровоградська обл.);

- технічне переоснащення гідрометалургійного заводу (м. Жовті Води, Дніпропетровської обл.);

- будівництво нової сірчаноокисlotної установки гідрометалургійного заводу (м. Жовті Води, Дніпропетровської обл.)

Виконання Програми планується за умов:

- сталого фінансування згідно з паспортом Програми;

- дотримання вимог щодо забезпечення безпеки, захисту персоналу, населення та навколишнього природного середовища під час введення в експлуатацію, експлуатації та виведення з експлуатації підприємств атомно-промислового комплексу, в тому числі створення системи індивідуального дозиметричного контролю на підприємствах галузі та системи радіоекологічного моніторингу навколишнього природного середовища;

- приведення нормативних документів з питань безпеки під час видобутку та переробки уранових руд у відповідність до міжнародних стандартів сучасної світової практики.

У результаті виконання запланованих на 2024-2028 роки заходів передбачається:

- максимальне виробництво концентрату природного урану;
- максимальне використання місцевих людських, виробничих, технічних та інших ресурсів, створення нових робочих місць у Кіровоградській та Дніпропетровській областях;
- збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів;
- створення повноцінного життєвого середовища для сучасного та наступних поколінь на основі його екологічно збалансованого розвитку шляхом раціонального використання природних ресурсів;
- підвищення рівня енергетичної безпеки України.

Своєчасне та ефективне виконання завдань і заходів, передбачених проектом Програми, забезпечить досягнення позитивних результатів екологічного, економічного та соціального напрямів, які підлягатимуть процедурі оцінки впливу на довкілля, зокрема:

1 Забезпечити збільшення виробництва уранового концентрату. Збільшення обсягів виробництва уранового концентрату відбудеться за рахунок зростання видобутку урану на Новокостянтинівському родовищі.

2 Промислове освоєння видобутку урану на Апрельському родовищі від початку розробки проектно-кошторисної документації у 2024 році до 100% стану готовності шахти з видобутку урану у 2028 році.

В перспективі збільшити обсяг виробництва уранового концентрату до 2115 тонн, що максимально задовольнить потреби вітчизняних атомних електростанцій у сировині для фабрикації ядерного палива.

3 Будівництво нової сірчаноокисотної установки гідрометалургійного заводу від початку розробки проектно-кошторисної документації у 2024 році до 100% стану будівельної готовності установки у 2028 році.

Розробити та провести державну експертизу протягом 2024 року проекту будівництва нового сірчаноокислотного виробництва ГМЗ. Протягом 2024-2028рр. провести нове будівництво, що дозволить довести показники викидів забруднюючих речовин сірчаноокислотного виробництва до діючих державних нормативів.

Проектне та інформаційне супроводження об'єктів ядерно-паливного циклу:

- розробка, актуалізація проекту «Будівництво підприємства на базі Новокостянтинівського родовища уранових руд (с. Олексіївка, Кіровоградської обл.);
- розробка проекту з будівництва Апрельського родовища (Кіровоградська обл.);
- розробка проекту з технічного переоснащення гідрометалургійного заводу(м. Жовті Води, Дніпропетровської обл.);

- розробка проекту з будівництва нової сірчаноокислої установки (м. Жовті Води, Дніпропетровської обл.).

Тобто, заплановані до реалізації заходи проекту Програми є об'єктами, що підлягають процедурі ОВД відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

4) ЙМОВІРНІ НАСЛІДКИ

а) для довкілля

В ході здійснення СЕО мають бути оцінені ймовірні наслідки реалізації документа державного планування (Програми), зокрема, мають бути оцінені наслідки за основними напрямками:

охорона і раціональне використання природних ресурсів (водні ресурси, ґрунти, надра, фауна, флора);

охорона атмосферного повітря;

створення умов щодо безпечного поводження з відходами переробки уранових руд;

кліматичні фактори.

у тому числі для здоров'я населення:

фізичні, хімічні чи біологічні характеристики забруднюючих речовин, які створюють чи можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини та вимагають спеціальних методів і засобів їх зниження.

Забезпечення зниження навантаження на довкілля планується шляхом виконання заходів Програми.

б) для територій з природоохоронним статусом

На територіях промислових об'єктів ДП «СхідГЗК», які будуть охоплювати заплановані заходи, відсутні об'єкти природно-заповідного фонду.

в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Реалізація завдань Програми не матиме транскордонних наслідків для довкілля, оскільки території, на які поширюються заплановані заходи, розташовані на значній відстані від межі сусідніх держав. Відстань до найближчих сусідніх держав (Молдова та Польща) більше 600-900 км.

5) ВИПРАВДАНІ АЛЬТЕРНАТИВИ, ЯКІ НЕОБХІДНО РОЗГЛЯНУТИ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Програма спрямована на створення більш сприятливих економічних та екологічних умов для ефективної виробничої діяльності уранових шахт, розташованих на території Кіровоградської та Дніпропетровської областей, зменшенню негативних впливів радіоактивного та хімічного забруднення на довкілля, персонал і населення, тобто, покращення стану довкілля.

У Енергетичній стратегії України на період до 2050 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», схваленою розпорядженням

Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2023 року № 373-р., якою визначений один із основних заходів для реалізації стратегічних цілей у сфері енергетики та охорони довкілля:

- повномасштабну інтеграцію енергетичного сектору України до європейського енергетичного ринку з вільним рухом енергоресурсів, інвестицій та технологій, що забезпечить випереджаюче оновлення галузей енергетики то зростання рівня самозабезпеченості видобувними енергоресурсами.

Одним з першочергових завдань сектору ядерного палива визначено оптимізація видобутку урану з метою забезпечення потреб ядерної енергетики України природним ураном власного видобутку, пріоритетним напрямком розвитку національної галузі є збільшення обсягів виробництва уранового оксидного концентрату.

Також Програмою передбачено недопущення виникнення надзвичайної ситуації на території України внаслідок погіршення екологічного стану на територіях розміщення уранових об'єктів, проведення постійного моніторингу за радіаційним станом уранових об'єктів, здійснення технічного нагляду та першочергових заходів щодо приведення їх у безпечний стан, а також забезпечення безпечних умов проживання населення.

Запропонований проект Програми містить наступні основні стратегічні завдання:

- максимальне забезпечення потреб вітчизняних АЕС у концентраті природного урану;
- проектне та інформаційне супроводження об'єктів ядерно-паливного циклу,

які у процесі їх реалізації також передбачають наступні дії:

- розроблення інженерних проектів уранового виробництва;
- реконструкція та підтримка у робочому стані об'єктів інфраструктури;
- інформування населення про результати реалізації запланованих заходів;
- проведення оцінки впливу на довкілля для об'єктів та видів діяльності у випадках, визначених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- здійснення заходів щодо безпечного утримання уранових об'єктів шляхом створення системи моніторингу об'єктів навколишнього природного середовища.

Найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованого проекту Програми.

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки будуть розглянуті наступні альтернативи:

Альтернатива 1:

«Нульовий сценарій» - тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування;

Альтернатива 2:

«Виконання заходів Програми» - тобто прогнозування та оцінка ситуації у випадку затвердження зазначеного документа державного планування.

Оцінка ефективності вказаних альтернативних варіантів буде відображена у Звіті про стратегічну екологічну оцінку.

б) ДОСЛІДЖЕННЯ, ЯКІ НЕОБХІДНО ПРОВЕСТИ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ, ЩО ВИКОРИСТОВУВАТИМУТЬСЯ ПІД ЧАС СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ

Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив людини, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

Всі методи прогнозування об'єднують у дві групи: логічні і формалізовані.

До логічних методів відносять методи індукції, дедукції, експертних оцінок, аналогії.

При відсутності про об'єкт прогнозування достовірних відомостей і, якщо об'єкт не підлягає математичному аналізу, використовують метод експертних оцінок, суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів.

Метод аналогій полягає в тому, що закономірності розвитку одного процесу з певними поправками можна перенести на інший процес, для якого потрібно зробити прогноз.

Формалізовані методи поділяють на статистичний, екстраполяції і моделювання.

Статистичний метод ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу в майбутньому. Сутність його полягає в отриманні і спеціалізованому обробленні прогнозних оцінок об'єкта через опитування висококваліфікованих фахівців (експертів) у певній сфері науки, техніки, виробництва.

Метод екстраполяції полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє. Цей метод ефективний при короткостроковому прогнозуванні стосовно об'єкта, який тривалий час розвивався рівномірно без значних відхилень. Ґрунтується він на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку у прогнозованому періоді.

Метод моделювання полягає у побудові моделей, які розглядають з урахуванням імовірної або бажаної зміни прогнозованого явища на певний період, користуючись прямими або опосередкованими даними про масштаби та напрями змін. При побудові прогнозних моделей необхідно виявити фактори, від яких суттєво залежить прогноз; з'ясувати їх співвідношення з

прогнозованим явищем; розробити алгоритм і програми моделювання змін довкілля під дією певних факторів.

Для здійснення стратегічної екологічної оцінки будуть використовуватись вищевказані методи, за допомогою яких будуть здійснюватися:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників;
- аналіз слабких та сильних сторін проєкту Програми з точки зору екологічної ситуації;
- консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;
- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
- оцінка впливу проєкту Програми на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення;
- моніторинг фактичного впливу впровадження запланованих заходів на довкілля.

7) ЗАХОДИ, ЯКІ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ РОЗГЛЯНУТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Під час здійснення стратегічної екологічної оцінки передбачається розглядати заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків на довкілля, визначені законодавством та нормативно-правовими актами.

Так, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», визначає загальні вимоги в галузі охорони навколишнього середовища.

Законом встановлено, що використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з додержанням обов'язкових екологічних вимог:

додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів при здійсненні господарської, управлінської та іншої діяльності;

а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;

б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;

в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;

г) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб;

д) здійснення заходів щодо збереження і невиснажливого використання біологічного різноманіття під час провадження діяльності, пов'язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами.

Заходи спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на здоров'я населення при здійсненні

планованої діяльності у відповідності до вимог статті 24 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму; іонізуючого та неіонізуючих випромінювань, та інших фізичних факторів будуть розглядатися:

- відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами;

- заходи радіаційної та екологічної безпеки, відповідних санітарних правил, а також заходи встановлені нормами, іншими актами законодавства, що містять вимоги до радіаційної та екологічної безпеки.

8) ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ЗВІТУ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

Стратегічна екологічна оцінка буде виконана в обсягах, визначених статтею 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Пропонується така структура Звіту із СЕО:

1) зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування;

2) характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

3) характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

4) екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

5) зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування;

б) опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

7) заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування;

8) обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки);

9) заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

10) опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності);

11) резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.

9) ОРГАН, ДО ЯКОГО ПОДАЮТЬСЯ ЗАУВАЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ, ТА СТРОКИ ЇХ ПОДАВАННЯ

Зауваження і пропозиції до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту Програми просимо надавати у письмовому вигляді до відділу виробничої діяльності урановидобувної галузі та поводження з радіоактивними відходами та відпрацьованим ядерним паливом Департаменту ядерної енергетики та атомної промисловості Міністерства енергетики України, поштова адреса: вул. Хрещатик, 30, м. Київ, 01601.

Відповідальна особа: Набаранчук Марина Василівна - головний спеціаліст Відділу виробничої діяльності урановидобувної галузі та поводження з радіоактивними відходами та відпрацьованим ядерним паливом Департаменту ядерної енергетики та атомної промисловості.

т. +38 044 206-33-99, email: maryna.nabaranchuk@mev.gov.ua

Строк подання зауважень і пропозицій становить 10 днів з дня опублікування Заяви.